

БІЗНЕС ІНФОРМ

Б И З Н Е С І Н Ф О Р М ■ B U S I N E S S I N F O R M

«Бізнес Інформ» – міжнародний науковий економічний журнал, що рецензується. Видається з 1992 р. в Харкові (Україна)

Проблематика: висвітлення результатів наукових досліджень у галузі економічних наук.

Мови видання: українська, російська, англійська.

Періодичність: 1 раз на місяць.

ЖУРНАЛ «БІЗНЕС ІНФОРМ» ПРЕДСТАВЛЕНО БІЛЬШ НІЖ У 20 МІЖНАРОДНИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ ДАНИХ, РЕПОЗИТОРІЯХ ТА ПОШУКОВИХ СИСТЕМАХ

«Бізнес Інформ» - журнал з відкритим доступом, що означає, що весь вміст знаходиться у вільному доступі та є безкоштовним для користувача або його установи.

ISSN 2222-4459 (Print)
ISSN 2311-116X (Online)

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
«БІЗНЕС ІНФОРМ»
№ 1_2024 р. (552)

Періодичність 1 раз на місяць

Видається із січня 1992 р.

Свідоцтво про реєстрацію

КВ №19905-9705 ПР від 02.04.2013 р.

ЗАСНОВНИКИ:

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР

ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ

НАН УКРАЇНИ (ХАРКІВ)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. С. Кузнеця

ВИДАВЕЦЬ:

ФОП Лібуркіна Л. М.

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор: д-р екон. наук, проф.

В. С. Пономаренко

Науковий редактор: д-р екон. наук, проф.,
член-кор. НАН України **М. О. Кизим**

Випусковий редактор: д-р екон. наук, проф.

В. Є. Хаустова

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р екон. наук, проф.

Абуселідзе Г. (Батумі, Грузія)

д-р екон. наук, проф.

Алексєєв І. В. (Львів, Україна)

д-р екон. наук, проф.

Благуєн І. С. (Івано-Франківськ, Україна)

д-р екон. наук, проф.

Бублик М. І. (Львів, Україна)

д-р екон. наук, асоц. проф.

Бука С. (Рига, Латвія)

д-р екон. наук, проф.

Гавкалова Н. Л. (Харків, Україна)

д-р екон. наук, проф.

Дмитришин Л. І. (Івано-Франківськ, Україна)

д-р екон. наук, проф.

Іванов Ю. Б. (Харків, Україна)

д-р екон. наук, проф.

Корнєєв В. В. (Київ, Україна)

д-р екон. наук, проф.

Прохорова В. В. (Харків, Україна)

д-р екон. наук, проф.

Сергієнко О. А. (Харків, Україна)

д-р екон. наук, доц.

Тищенко В. Ф. (Харків, Україна)

**У журналі можуть друкуватися основні
результати дисертаційних робіт
з економічних наук**

Журнал реферується у загальнодержавній
реферативній базі даних «Україніка наукова» та
в українському реферативному журналі «Джерело»

ЖУРНАЛ «БІЗНЕС ІНФОРМ» ПРЕДСТАВЛЕНО В МІЖНАРОДНИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ ДАНИХ, РЕПОЗИТОРІЯХ І ПОШУКОВИХ СИСТЕМАХ:

- Ulrichsweb Global Serials Directory (США);
- Research Papers in Economics (США);
- Index Copernicus (Польща);
- Directory of Open Access Journals;
- Academic Journals Database (Швейцарія);
- Research Bible (Японія);
- Open Academic Journals Index;
- GetInfo (Німеччина);
- BASE (Німеччина);
- OpenAIRE (Європейський Союз);
- SUNCAT Union Catalogue (Велика Британія);
- Library Hub Discover (Велика Британія);
- J-Gate (Індія);
- Open Access Library;
- Advanced Science Index;
- Академия Google (США);
- InfoBase Index;
- WorldCat

ЗІ СПИСКУ ДРУКОВАНИХ (ЕЛЕКТРОННИХ) ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ПЕРЕЛІКУ НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ

Журнал «Бізнес Інформ» («Бизнес Информ», «Business Inform»)
(Співзасновники: НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця)

Додаток 10 до Наказу Міністерства освіти і науки України

від 12.05.2015 р. № 528

На підставі Наказу МОН України від 28 грудня
2019 р. № 1643 (Додаток 4) журнал «Бізнес Інформ»
включено до категорії «Б»

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

- Корощенко М. М.** Процеси реформування в системі
державного управління в умовах російсько-української
війни: адаптивний сценарій 6
- Демидюк О. О., Погорілий Я. А.** Аналіз сприйняття
корупції в період дії воєнного стану в Україні 13
- Лункіна І. Ю.** Теоретичні аспекти антикризового управління
підприємством в умовах турбулентності зовнішнього
середовища 22

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ

- Бут-Гусаїм О. Г.** Умови та вплив глобалізаційних
перетворень на діяльність бізнес-структур 29
- Сигида Л. О., Малій С. В., Лу С.** Теоретичні аспекти
брендингу територій: бібліометричний аналіз 45

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

- Андросова Т. В., Кулініч О. А.** Інститути інноваційного
розвитку як чинник конкурентних переваг країни 56
- Шуба О. А.** Досвід необанкінгу в країнах
Азійсько-Тихоокеанського регіону 63
- Голян В. А., Коробка Р. В., Бардась В. М.** Інвестиційне
забезпечення видобутку вуглеводневої сировини в США:
основні тренди, енергетичні альтернативи та екологічні
детермінанти 70

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Ящик О. Б., Симонов В. В., Іваненко Р. О. Забезпечення кібербезпеки в еру штучного інтелекту: аналіз технологічних підходів та стратегій для захисту інформації.....	81
Шлапак А. В., Іващенко О. А. Управління соціальною безпекою в умовах цифрової економіки: локальний рівень.....	87
Семененко Ю. С. Оптимізація бізнес-процесів відділу маркетингу за допомогою інформаційних технологій.....	95

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Добрянський О. І. Суб'єктно-об'єктна база інтегрованої системи економічної безпеки в сучасних умовах.....	104

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Кулик А. Б. Прогнозування динаміки розвитку тваринництва за допомогою часових рядів.....	110
Андренко О. А., Мордовцев С. М. Методичний підхід до рейтингової оцінки конкурентоспроможності податкових систем країн Європи.....	117

ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

Соболев В. М., Корепанов О. С., Чала Т. Г., Молошніков Є. В. Вплив ринку будівельних матеріалів на економічне зростання в умовах війни: порівняльний макро- та мікроаналіз.....	124

ПРОБЛЕМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Гребешкова О. М., Малярчук О. Г., Кубарева І. В. Підприємницькі наміри студентів в Україні: гендерні аспекти.....	132
Рибак М. О. Організаційний механізм забезпечення розвитку інноваційного підприємництва на засадах сталості.....	139
Мажник А. О., Литовченко І. В., Шакур В. О. Інноваційні рішення щодо формування кадрової безпеки онлайн-підприємництва.....	146

ОСВІТА І НАУКА

Школьнік О. О., Новак І. М., Вернюк Н. О. Упровадження принципів розвитку регенеративного підприємництва в процес підготовки фахівців з менеджменту.....	154

ЕКОЛОГІЯ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Левковська А. В., Мандзик В. М., Бойко В. В. Інституційне середовище посилення стійкості водогосподарської сфери в умовах зовнішніх ризиків і загроз.....	161

ЕКОНОМІКА БУДІВНИЦТВА

Ященко О. Ф., Макацьора Д. А., Кубанов Р. А., Зінич П. Л., Прусов Д. Е. Теоретико-методичні засади впровадження BIM-технологій на будівельних підприємствах: сутність, особливості, економічна ефективність.....	167

ЕКОНОМІКА ТРАНСПОРТУ І ЗВ'ЯЗКУ

Петренко О. І., Алексеєва О. О. Практика використання блокчейн-технологій в мультимодальних контейнерних перевезеннях.....	178

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Україна, 61001, Харків,
пров. Інженерний, 1а,
Бібліотечний корп., 2 пов., к. 224.
Тел./факс: (057) 702-05-25
e-mail: biz_inf@ukr.net
www.business-inform.net

АДРЕСА

ВИГОТІВНИКА:

ФОП Озеров Г. В.
Україна, 61003, Харків,
вул. Університетська, 3, к. 9.

ПЕРЕДПЛАТА:

- у Видавця;
- ТОВ «Меркурій Експрес»:**
Україна, 49008, Дніпро,
вул. Театральна, 2, оф. 302.
Тел.: (093) 393-57-40

Науковий журнал

БІЗНЕС ІНФОРМ

BUSINESS INFORM

Видається 1 раз на місяць
Мова видання – українська,
англійська
Рекомендовано до друку рішеннями:
вченої ради ХНЕУ № 1 від 29.01.2024 р.
вченої ради НДЦ ІПР НАНУ
№ 1 від 22.01.2024 р.
Здано до набору 25.12.2023 р.
Підписано до друку 29.01.2024 р.
Формат 60 x 84/8.
Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 53,82. Обл.-вид. арк. 69,97.
Надруковано у ФОП Озеров Г. В.
Замовлення № 33. Наклад 100 прим.

© БІЗНЕСІНФОРМ, 2024

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

Покоłodна М. М., Рябев А. А., Віннікова К. Ю. Методика дослідження та пропозиції використання елементів нематеріальної культурної спадщини України для цілей туризму.....	187
Головня О. М. Сучасні тенденції дизайну інтер'єру закладів ресторанного бізнесу.....	194
Лупак Р. А., Микитин О. З. Концептуальні положення забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку.....	200

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Степура Т. М. Аналітичні методи дослідження якості ринку праці України.....	208

ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І АПК

Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В. Забезпечення сталого та раціонального землекористування: міжнародний досвід та українські реалії.....	218

ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ

Донець Д. М., Суружів І. С., Прийма П. Б. Аналіз викликів та загроз на ринку нафтопродуктів у контексті національної безпеки.....	235

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Пілецька С. Т., Васюткіна Н. В., Білоус Н. П. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах економіки знань.....	241
Зайцева А. С. Білц-масштабування в стратегічній конфігурації управління транспарентністю розвитку підприємств на основі цифрової когерентності.....	249

ОБЛІК І АУДИТ

Панасюк В. М., Мельничук І. В., Омецінська І. Я. Облік та оподаткування в інтернет-бізнесі: перспективи розвитку та виклики.....	258
Майстренко А. С., Назарова К. О. Антикорупційний аудит: визначення, інваріантність підходів та форсайт розвитку.....	267
Лукановська І. Р. Особливості блокчейн-технології та можливості її застосування в аудиторській діяльності.....	273
Хомка В. М., Грицак О. С., Клим Н. М. Особливості обліку, звітності та оподаткування суб'єктів господарювання сфери гостинності.....	279
Федоров І. О., Гордополов В. Ю. Особливості обліково-аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту.....	286
Карпушенко М. Ю., Карпушенко О. О. Особливості бюджетування в ІТ-компаніях.....	271

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

Гаркуша Ю. О., Матушевська В. Ю. Банківські інструменти кредитного забезпечення великих підприємств в Україні.....	292
Нежива М. О., Мисюк В. О., Негоденко В. С. Поведінка фінансових ринків в експериментальному економічному аналізі.....	298

Кузан О. О. Інструменти грошово-кредитної політики воєнного часу.....	304
Глазунов А. О. Розробка індексу кредитних стандартів в Україні за допомогою впорядкованих логістичних моделей.....	311
Коломієць Ю. Ю., Кочорба В. Ю. Оцінювання кредитних ризиків у системі ризик-менеджменту банківських структур.....	320
Рудик В. К. Фінансовий потенціал солідарної пенсійної системи України та шляхи його покращення.....	332

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

Кондратенко Н. О., Волкова М. В. Особливості стратегічного управління конкурентоспроможністю компаній зі страхування життя.....	338
Краснокутський Є. С. Методичний підхід до оцінки рівня управління якістю послуг підприємств залізничного транспорту.....	345
Буреннікова Н. В., Гордійчук А. П. Оновлені підходи до ризик-менеджменту в контексті моделювання результативності функціонування підприємств на засадах SEE-управління.....	354
Шимко О. В., Демидюк С. М. Сучасні тенденції розвитку франчайзингу як бізнес-стратегії.....	363
Гусаковська Т. О., Святний Л. О. Аудит інтелектуальної власності як складова процесу управління портфелем об'єктів інтелектуальної власності організації.....	369
Петренко Т. О. Інструменти мотивації Офісу управління проектами.....	375
Лірко Т. В. Інтеграція ризик-орієнтованого управління проектами в сучасні бізнес-моделі.....	383
Петруха Н. М., Петруха С. В., Гуденко Б. О., Гуденко О. Д. Політика героїв – нова філософія ветеранського бізнесу.....	394
Гой Н. В., Вейдер Т. М., Мединська Т. І. Роль бренд-менеджменту у формуванні іміджу України як бізнес-партнера: вплив на міжнародне сприйняття.....	404
Боровик М. В., Троян В. І., Острогляд О. Г. Тенденції розвитку менеджменту у сфері надкористування у світі та в Україні.....	411
Васьків О. М., Борщук І. В. Роль ChatGPT в автоматизації завдань HR-індустрії.....	418
Халацька І. І., Коваль Є. А. Огляд впровадження автоматизованих і роботизованих систем для оптимізації логістичних процесів у рамках проектів та програм.....	425
Чумак О. В., Левіна М. В., Олексієнко Б. М. Оптимізація бізнес-процесів підприємств у системі стратегічного управління інноваційною діяльністю.....	430
Рудакова С. Г., Щетініна Л. В., Данилевич Н. С., Бурлаченко О. О. Оцінювання впливу індивідуально-психологічних якостей працівників на характер міжособистісних відносин.....	437
Янковець Т. М. Цифровий маркетинг і контент-стратегія у створенні вражень клієнтів брендів.....	444
Носач І. В., Водолазська Н. В. Ефективність та особливості управління маркетинговою діяльністю на підприємствах в умовах воєнного стану.....	455

РЕЦЕНЗІЇ

Рецензії на колективну монографію «Трансформація економічного середовища в умовах ентропії» (заг. наук. ред. В. В. Прохорової).....	461

CONTENT

ECONOMIC THEORY

- Koroshchenko M. M.** Reform Processes in the Public Administration System in the Context of the Russian-Ukrainian War: An Adaptive Scenario.....6
- Demydiuk O. O., Pogorilyi Ia. A.** Analyzing the Perception of Corruption During Martial Law in Ukraine13
- Lunkina I. Yu.** The Theoretical Aspects of Enterprise Anti-crisis Management in the Conditions of External Environment Turbulence22

GLOBALIZATION PROCESSES IN ECONOMICS

- But-Gusaim O. H.** Conditions and Impact of Globalization Transformations on the Activities of Business Structures29
- Syhyda L. O., Malii S. V., Lu X.** Theoretical Aspects of Territory Branding: A Bibliometric Analysis45

FOREIGN EXPERIENCE

- Androsova T. V., Kulinich O. A.** Institutions of Innovative Development as a Factor of Competitive Advantages of the Country56
- Shuba O. A.** Experience of Neobanking in the Countries of the Asia-Pacific Region63
- Holian V. A., Korobka R. V., Bardas V. M.** Investment Support for Hydrocarbon Production in the United States: Main Trends, Energy Alternatives, and Environmental Determinants.....70

INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMICS

- Yashchik O. B., Symonov V. V., Ivanenko R. O.** Ensuring Cybersecurity in the Era of Artificial Intelligence: Analysis of Technological Approaches and Strategies for Information Protection81
- Shlapak A. V., Ivashchenko O. A.** Social Security Management in the Digital Economy: Local Level87
- Semenenko Yu. S.** Optimizing the Business Processes of Marketing Department with the Help of Information Technologies95

MECHANISMS OF REGULATION OF THE ECONOMY

- Dobryanskyi O. I.** The Subject-Object Base of the Integrated System of Economic Security in Modern Conditions..... 104

ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELING

- Kulyk A. B.** Forecasting the Dynamics of Stockbreeding Development Using Time Series..... 110
- Andrenko O. A., Mordovtsev S. M.** A Methodical Approach to Rating Assessment of Competitiveness of Tax Systems of European Countries 117

ECONOMIC STATISTICS

- Soboliev V. M., Korepanov O. S., Chala T. G., Moloshnikov Ye. V.** The Impact of the Construction Materials Market on Economic Growth in Wartime Conditions: A comparative Macro and Micro Analysis 124

PROBLEMS OF ENTREPRENEURSHIP

- Hrebeshkova O. M., Maliarchuk O. H., Kubareva I. V.** Entrepreneurial Intentions of Students in Ukraine: The Gender Aspects 132
- Rybak M. O.** An Organizational Mechanism for Ensuring the Development of Innovative Entrepreneurship on the Principles of Sustainability 139
- Mazhnyk L. O., Lytovchenko I. V., Shakun V. O.** Innovative Solutions for the Formation of Personnel Security of Online Entrepreneurship..... 146

EDUCATION AND SCIENCE

- Shkolnyi O. O., Novak I. M., Verniuk N. O.** Introduction of the Principles of Development of Regenerative Entrepreneurship in the Process of Training Management Specialists..... 154

ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL MANAGEMENT

- Levkovska L. V., Mandzyk V. M., Boiko V. V.** Institutional Environment for Strengthening the Sustainability of the Water Management Sector in the Conditions of External Risks and Threats..... 161

ECONOMICS OF CONSTRUCTION

- Yashchenko O. F., Makatora D. A., Kubanov R. A., Zynych P. L., Prusov D. E.** Theoretical and Methodological Bases for Implementing BIM Technologies in Construction Companies: Essence. Characteristics. Economic Efficiency.. 167

ECONOMICS OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

- Petrenko O. I., Aleksieieva O. O.** The Practice of Using Blockchain Technology in Multimodal Container Transportation 178

ECONOMICS OF TRADE AND SERVICES

- Pokolodna M. M., Ryabev A. A., Vinnikova K. Yu.** Research Methodology and Proposals for the Use of Elements of the Intangible Cultural Heritage of Ukraine for Tourism Purposes..... 187
- Holovnia O. M.** Modern Trends in Interior Design of Restaurant Business Establishments 194
- Lupak R. L., Mykytyn O. Z.** Conceptual Provisions for Ensuring the Economic Efficiency of Enterprises in the Service Sector in the Context of the Activation of Innovative Development 200

LABOR ECONOMICS AND SOCIAL POLICY

- Stepura T. M.** Analytical Methods for Researching the Quality of the Labor Market in Ukraine 208

AGRICULTURAL ECONOMICS AND AGRIBUSINESS

- Khaustova V. Ye., Trushkina N. V.** Ensuring the Sustainable and Rational Land Use: International Experience and Ukrainian Realities 218

ECONOMICS OF INDUSTRY

- Donets D. M., Suruzhiu I. S., Pryima P. B.** Analyzing the Challenges and Threats to the Petroleum Products Market in the Context of National Security..... 235

ECONOMICS OF ENTERPRISE

- Piletska S. T., Vasiutkina N. V., Bilous N. P.** Theoretical Aspects of Management of Financial Potential of Enterprise in the Context of Knowledge Economy..... 241
- Zaitseva A. S.** Blitz-scaling in the Strategic Configuration of Enterprise Development Transparency Management Based on Digital Coherence 249

ACCOUNTING AND AUDITING

- Panasyuk V. M., Melnychuk I. V., Ometsinska I. Ya.** Accounting and Taxation in Internet Business: Development Prospects and Challenges..... 258
- Maistrenko A. S., Nazarova K. O.** Anti-Corruption Audit: Definition, Invariance of Approaches and Development Foresight..... 267
- Lukanovska I. R.** Features of Blockchain Technology and the Possibility of Its Application in Auditing..... 273
- Khomka V. M., Hrytsak O. S., Klym N. M.** Features of Accounting, Reporting and Taxation of Economic Entities in the Hospitality Sector..... 279
- Fedorov I. O., Hordopolov V. Yu.** Peculiarities of the Accounting and Analytical Support of Investment Audit..... 286

FINANCE, MONEY CIRCULATION AND CREDIT

- Harkusha Yu. O., Matushevska V. Yu.** Banking Instruments for Credit Collateral of Large Enterprises in Ukraine..... 292
- Nezhyya M. O., Mysiuk V. O., Nehodenko V. S.** Behavior of Financial Markets under Experimental Economic Analysis..... 298
- Kuzan O. O.** Wartime Monetary Policy Instruments..... 304
- Hlazunov A. O.** Developing an Index of Credit Standards in Ukraine Using Ordered Logit Models..... 311
- Kolomiets Yu. Yu., Kochorba V. Yu.** Assessing the Credit Risks in the Risk Management System of Banking Structures..... 320
- Rudyk V. K.** Financial Potential of the Solidarity Pension System of Ukraine and Ways to Improve It..... 332

MANAGEMENT AND MARKETING

- Kondratenko N. O., Volkova M. V.** Features of Strategic Management of the Competitiveness of Life Insurance Companies..... 338

- Krasnokutskyi Ye. S.** A Methodological Approach to Assessing the Level of Quality Management of Services of Railway Transport Enterprises 345
- Burennikova N. V., Gordiychuk A. P.** Updated Approaches to Risk Management in the Context of Modeling the Effectiveness of the Functioning of Enterprises on the Basis of SEE- Management..... 354
- Shymko O. V., Demydyuk S. M.** Modern Trends in the Development of Franchising as a Business Strategy 363
- Husakovska T. O., Sviatnyi L. O.** Intellectual Property Audit as a Component of the Management Process of the Objects of Organization's Intellectual Property Portfolio..... 369
- Petrenko T. O.** Project Management Office Motivation Instruments..... 375
- Lirko T. V.** Integration of Risk-Oriented Project Management into Modern Business Models..... 383
- Petrukha N. M., Petrukha S. V., Hudenko B. O., Hudenko O. D.** The Policy of Heroes – A New Philosophy of Veteran Business..... 394
- Hoi N. V., Vader T. M., Medynska T. I.** The Role of Brand Management in Shaping the Image of Ukraine as a Business Partner: Impact on International Perception... 404
- Borovyk M. V., Troian V. I., Ostrohliad O. H.** Trends in the Development of Management in the Field of Subsoil Use in the World and in Ukraine..... 411
- Vaskiv O. M., Borshchuk I. V.** The Role of ChatGPT in Automating HR Industry Tasks..... 418
- Khalatska I. I., Koval Z. A.** A Review of Introduction of Automated and Robotic Systems for Optimization of Logistic Processes within Projects and Programs 425
- Chumak O. V., Levina M. V., Oleksiienko B. M.** Optimization of Business Processes of Enterprises in the System of Strategic Management of Innovative Activities..... 430
- Rudakova S. H., Shchetinina L. V., Danylevych N. S., Burlachenko O. O.** Evaluating the Influence of Individual and Psychological Qualities of Employees on the Nature of Interpersonal Relations 437
- Iankovets T. M.** Digital Marketing and Content Strategy in Creating Impressions of Brands' Customers..... 444
- Nosach I. V., Vodolazska N. V.** The Efficiency and Features of Marketing Management in Enterprises under the Martial Law Conditions..... 455

REVIEWS

- Reviews of the collective monograph "Transformation of the Economic Environment under Entropy" (Ed. by D. Sc., Prof. V. V. Prokhorova)..... 461

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

©2024 ГОЛОВНЯ О. М.

УДК 72.012.8 / 640.4
JEL: L83; L89

Головня О. М. Сучасні тенденції дизайну інтер'єру закладів ресторанного бізнесу

У статті досліджено питання, пов'язані з розглядом практичних аспектів дизайну інтер'єру закладів ресторанного бізнесу. Зазначено, що, незважаючи на всі складнощі та загальну напруженість в Україні, сфера гостинності продовжує працювати та розвиватися. При цьому більш позитивна та динамічна ситуація спостерігається в західних і центральних областях України, а також у Києві. Наголошено, що одним із інструментів конкурентоспроможності закладів ресторанного бізнесу є їх імідж, унікальний стиль, особливості дизайну інтер'єру. Дизайн уже став невід'ємною частиною багатьох сфер людської життєдіяльності, що дозволяє говорити про його значущу роль у житті людини та суспільства. Елементи дизайну мають відповідати специфіці та стратегії закладу, щоб максимально передати ідею та бути конкурентоспроможним. Від вдало підбраного та розробленого дизайну заклад отримує безліч переваг. Дизайн впливає на такі фактори, як: ідентичність компанії, залучення найкращих працівників та їх утримання, впізнаваність і незабутні враження від закладу. Особливу увагу у статті приділено етнодизайну. На думку автора, етнодизайн слід розглядати як проєктну діяльність зі створення сучасних форм матеріального середовища з використанням традиційних елементів культури певного етносу. Етнічний дизайн відповідає змістовим та естетичним характеристикам конкретної етнокультури, використовує національний колорит, характерний для традицій того чи іншого народу. У статті аргументовано доведено, що в Україні стають звичним форматом етноресторани-музеї. У таких закладах не лише пропонують страви старовинної національної кухні а й проводять різні культурні заходи, фестивалі. Наведено приклади відомих етноресторанів-музеїв у різних регіонах України, серед яких лідерами є західні області.

Ключові слова: конкурентоспроможність ресторану, ресторанний бізнес, дизайн інтер'єру, дизайнерський проєкт, етнодизайн, етноресторан-музей.

Табл.: 1. **Бібл.:** 13.

Головня Олена Михайлівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри бізнесу та сфери обслуговування, Вінницький національний аграрний університет (вул. Сонячна, 3, Вінниця, 21008, Україна)

E-mail: ellens@meta.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8396-4846>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/I-5081-2018>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210414324>

UDC 72.012.8 / 640.4
JEL: L83; L89

Holovnia O. M. Modern Trends in Interior Design of Restaurant Business Establishments

The article examines the issues related to the consideration of practical aspects of interior design of restaurant business establishments. It is noted that, despite all the difficulties and general tension in Ukraine, the hospitality sector continues to work and develop. At this, a more positive and dynamic situation is observed in the western and central regions of Ukraine, as well as the city of Kyiv. It is emphasized that one of the tools for the competitiveness of restaurant business establishments is their image, unique style, interior design features. Design has already become an integral part of many spheres of human life, which allows us to talk about its significant role in the life of a person and society. Design elements should correspond to the specifics and strategy of the institution in order to as much as possible convey the idea and be competitive. A well-chosen and developed design can bring the institution many advantages. Design influences factors such as: the identity of the company, attracting the best employees and their retention, recognition and unforgettable impressions of the establishment. Particular attention in the article is paid to ethnic design. According to the author, ethnodesign should be considered as a project activity to create modern forms of the material environment using traditional elements of the culture of a certain ethnic group. Ethnic design corresponds to the semantic and aesthetic characteristics of a particular ethnic culture, uses the national flavor characteristic of the traditions of a particular people. The article proves with arguments that ethno-restaurants-museums are becoming a common format in Ukraine. Such establishments not only offer dishes of ancient national cuisine, but also hold various cultural events and festivals. Examples of well-known ethno-restaurants-museums in different regions of Ukraine are given, among which the leaders are the western Ukrainian regions.

Keywords: competitiveness of the restaurant, restaurant business, interior design, design project, ethnodesign, ethno-restaurant-museum.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 13.

Holovnia Olena M. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Business and Service Spheres, Vinnytsia National Agrarian University (3 Soniachna Str., Vinnytsia, 21008, Ukraine)

E-mail: ellens@meta.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8396-4846>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/I-5081-2018>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210414324>

В умовах збройної агресії Росії проти України більшість підприємств ресторанного бізнесу намагаються зміцнити свої конкурентні позиції на ринку та вдаються до різних інноваційних змін, щоб уникнути необхідності виходу з нього [4, с. 111].

Одним із інструментів конкурентоспроможності закладів ресторанного бізнесу є їх імідж, унікальний стиль, особливості дизайну інтер'єру. Дизайн уже став невід'ємною частиною багатьох сфер людської життєдіяльності, що дозволяє говорити про його значущу роль у житті людини та суспільства. Елементи дизайну мають відповідати специфіці та стратегії закладу, щоб максимально передати ідею та бути на висоті конкурентоспроможності. Від вдало підбраного та розробленого дизайну заклад отримує безліч переваг. Не всі з них можна виміряти в чітких одиницях, адже частіше за все це вплив на психоемоційний стан працівників та відвідувачів. Дизайн впливає на такі фактори: ідентичність компанії, залучення найкращих працівників та їх утримання, впізнаваність і незабутні враження від закладу. Вплив цих факторів загалом відбивається на підвищенні продуктивності праці в закладі та зростанні його конкурентоспроможності на ринку.

Дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів дизайну інтер'єру здійснювали такі вітчизняні теоретики та практики, як Р. Дьяченко [6], Л. Обуховська [7], І. Сиваш [11] та інші. Автори розкривають різні питання організації матеріально-просторового середовища. Але, на жаль, у вищенаведених працях недостатньо проаналізовано питання використання дизайну інтер'єрів у закладах ресторанного бізнесу. Що, своєю чергою, обумовлює високий ступінь актуальності теми даної роботи.

Тому *метою* статті є дослідження питань, пов'язаних з розглядом практичних аспектів дизайну інтер'єру закладів ресторанного бізнесу.

Незважаючи на всі складності та загальну напруженість в Україні, сфера гостинності продовжує працювати та розвиватися. Звичайно, ситуація більш позитивна та динамічна в більш «спокійних» регіонах України – Західна та Центральна Україна, а також м. Київ, які є головними локаціями подальшого розвитку ресторанного ринку.

Перерозподіл з окупованих або «гарячих» регіонів країни не тільки людських ресурсів, а й відповідних фінансових активів став однією зі значних передумов активного розвитку та відкриття нових проектів. Проте «ринковий відбір» ніхто не відміняв, і помилки з обраними локаціями, невдалі концепції та фінансові прорахунки з недостатнім «запасом міцності», проблеми «накопичення» і багато інших різноманітних факторів негативно

вплинули на загальну динаміку – зупинку нових і припинення роботи вже працюючих закладів.

Оцінна кількість наявних ресторанних закладів в Україні на грудень 2023 р. складає приблизно 21,5–23 тисяч, з яких від 10% до 15%, залежно від регіону країни, почали працювати протягом цього року.

Активне зростання та нові відкриття відбувалися в Києві, де протягом 2023 р. почали працювати понад 300 нових закладів. Також достатньо висока динаміка нових проектів у Львові – майже 100 нових проектів.

Протягом 2023 р. нові проекти достатньо активно відкривали в Одесі – понад 35 закладів, у Черкасах – 24 заклади, в Івано-Франківську та Вінниці – більше 10 проектів у кожному місті, у Дніпрі та Харкові – більше 25 кафе та ресторанів у кожному з міст, а також у Запоріжжі, Чернівцях, Сумах, Тернополі, Полтаві, Ужгороді, Кропивницькому, Кременчуку, Чернігові, Луцьку, Житомирі та в інших українських містах, де були відкриті від 5 нових ресторанних закладів.

Тенденція «закриття» закладів складає приблизно третину від нових проектів, що на цей час і забезпечує позитивну динаміку зростання.

Щодо форматів нових проектів – це достатньо великий спектр гастрономічних напрямків та концептів, але послідовним трендом крайніх років залишається «зрозуміла» смачна їжа та демократичний формат закладів. Традиційно превалюють європейський ф'южн, середземноморська, італійська та кавказька кухні. Значно більше відкривалося закладів з українською кухнею та її «стилізаціями» [9].

Однією з примітних тенденцій у дизайні інтер'єрів ресторанів є збільшувана увага до створення захоплювальних та експериментальних ресторанних просторів. Ресторани та кафе більше не є просто місцями, де можна поїсти, – це місця для незабутніх вражень. Для цього дизайнери включають елементи, які торкаються всіх почуттів: від візуально приголомшливого декору до унікальних текстур і навколишнього освітлення. Мета полягає в тому, щоб перетворити обід на мультисенсорну подорож, що залишає незабутнє враження на клієнтів.

Їжа – це не лише смак, це також про культурні дослідження, тому дизайн інтер'єру деяких ресторанів поєднує в собі культурне злиття та автентичність.

Дизайн інтер'єру – це низка рішень, необхідних для оформлення приміщення. Планування, підбір кольорової гами, вибір оздоблювальних матеріалів від підлоги до стелі, меблювання, сценарії освітлення та декорування – тобто всі кроки, які допоможуть втілити основну дизайнерську ідею.

Разом із тим, естетичну складову має доповнювати функціональність. Та чи не найголовніше при цьому – настільки гармонійне поєднання елементів, щоб вони створювали єдину завершену картину, яка й уособлюватиме «характер» закладу.

Основними елементами дизайну інтер'єру є: колір, форма, світло, лінія, візерунок, текстура та простір. Крім того, вагоме значення має зелень – на неї приємно дивитися, але, що важливіше, вона є перевіреним підсилювачем настрою, усуває стрес і може знизити вміст токсинів у повітрі на 87% за 24 години.

Неабиякою допомогою при проектуванні дизайну інтер'єру може стати візуалізація ідей у цифровому вигляді. Для створення якісної тривимірної моделі можна скористатися комп'ютерними програмами: SketchUp, Sweet Home 3D, Homestyler, Planoplan [5].

Найкращий дизайн інтер'єру ресторану створює атмосферу, яка є продовженням бренду та дозволяє справити сильне перше враження. Фактично тільки колір може вплинути на майже 90% першого враження гостя.

Ресторани та кафе включають елементи різних культур, створюючи еkleктичні та яскраві простори, які «переносять» клієнтів у різні куточки світу. Ця тенденція не лише надає закладу характеру, а й узгоджується зі зростаючим інтересом до різноманітних кулінарних вражень.

Мистецтво стало центром уваги в багатьох інтер'єрах ресторанів і кафе, вийшовши за межі традиційних кордонів. Від настінних фресок і скульптур до інтерактивних інсталяцій – інтеграція мистецтва додає простору творчого підходу та унікальності. Ця тенденція не лише служить візуальним задоволенням для клієнтів, а й надає місцевим художникам платформу для демонстрації свого таланту.

Тенденції в сучасному дизайні говорять про перенасичення «глобалістськими» трендами. Помітний сьогодні своєю активністю соціальний рух антиглобалізму покликаний призупинити стрімкість урбанізму, космополітизму та споживацьких нахилів людства, які набули вже загрозливих обсягів. Антиглобалізм вимагає від людства переглядати життєві цінності та переорієнтувати світову економіку в русло екопарадигми.

Певною протилежністю глобалізму є регіоналізм. Найбільш слушним є його визначення як різноманітних форм соціально-культурної та політичної самоідентифікації територіальних співтовариств, що проявляють себе в ідеях, настроях, діях, намірах, спрямованих на збереження самобутності регіону або підвищення його статусу в системі дер-

жав-націй. Культурний регіоналізм – прагнення до збереження традиційно-обрядової, релігійної, мовної, ціннісно-світоглядної самобутності певної території та повсякденної організації життєдіяльності її мешканців. Регіоналізм виявляється через різноманітні форми соціокультурної та політичної самоідентифікації територіальних спільнот, в їх прагненні реалізувати інтереси свого та сусідніх регіонів через консолідацію потенціалу та зусиль [13, с. 227].

Одним із проявів регіоналізації став попит на проекти у сфері дизайну інтер'єру в тій чи іншій етнічній стилізації [7, с. 203].

Вивчення сучасних характеристик етнодизайну є актуальним з огляду на глобалізаційні тенденції, які відбуваються в Україні. Об'єкт етнодизайну становить поєднання сучасних художніх технологій і етнокультурних традицій регіону. Етнодизайн – складне та багатоаспектне явище в українській культурі. Його розвиток сьогодні є вкрай необхідним, оскільки національні мотиви в дизайні як упізнаваний продукт допоможуть увійти Україні до світової спільноти як самобутне культурно-мистецьке явище. Величезного значення набувають народні мотиви в мистецтві та дизайні України як чинник, що об'єднує суспільство, підкреслює національну ідентичність.

Явище етнодизайну нині наявне в різних сферах життя людини, адже все більше дизайнерів переосмислюють народні мистецькі традиції та застосовують їх у своїх роботах. Пошук національної ідентичності, продовження формування національного стилю та рефлексія на суспільну потребу в самоідентифікації спонукає митців звертатися до народних ремесел як до витоків дизайну. Осмислення сучасних етнодизайнерських підходів дало змогу засвідчити велике прагнення українців зберегти свою національну ідентичність, репрезентувати власну культурно-мистецьку спадщину в сучасному світовому просторі [11, с. 121].

Етнодизайн розглядається як проектна діяльність зі створення сучасних форм матеріального середовища з використанням традиційних елементів культури певного етносу. Етнічний дизайн відповідає змістовим та естетичним характеристикам конкретної етнокультури, використовує національний колорит, характерний для традицій того чи іншого народу.

Примітно, що в дизайні інтер'єрів ресторанів та кафе повертаються вінтажні та ретро-елементи: від сучасних меблів середини століття до ностальгічних предметів декору ці елементи викликають почуття ностальгії та історичності [3].

Наприклад, ресторан Ye Bors Hede Inne у середньовічному селі Камланн у Великій Британії.

Село Камланн розташоване на мальовничій галявині в лісі. Щодня тут відбуваються демонстрації ремесел 14 століття, включно зі стріляниною з лука, виготовленням свічок, прядінням, витворами мистецтва, дизайном одягу та незмінною популярною ковальською справою. Щорічні фестивалі включають Michaelmasse, ярмарок Св. Джеймса, травневий фестиваль і фестиваль урожаю. Ці святкування супроводжуються середньовічною музикою, розповідями історій та приготованими на вогнищі стравами, а також великою кількістю вина, меду та мюсту (соку зі спеціями), щоби запивати важку їжу.

У ресторані подають історично достовірні страви, приготовлені за автентичними рецептами 14 століття, такі як «фенберрі пай» (свинина, курка та журавлина), «бурбельє де англ.» (смажена свинина в соусі) та «бламангер» (рис, курчата, цукор і спеції), «кудр у темп-де-нуар» (смажений лосось у горіховому соусі). Використовуються традиційні столові прилади та дотримуються тодішніх традицій їжі. Під час вживання їжі проводяться розважальні заходи. У закладі є також численні ремісничі майстерні, де можна взяти напрокат середньовічні костюми на день, купити історичні книги та випити подрібнений яблучний сидр [2].

Іноді не варто купувати звичайний настінний декор для ресторану, якщо можна представити унікальний витвір мистецтва, створений руками. Підтримка місцевих художників – одна з найкращих ідей декору ресторану, що дозволяє продемонструвати таланти місцевої спільноти та викликати розмови серед співпрацівників і гостей. Колекція в ресторані 7 Gerard на Лонг-Айленді в Нью-Йорку є чудовим прикладом такої ідеї [1].

Сьогодні новим форматом закладів ресторанного бізнесу стають ресторани-музеї. Кафе, відкрите в готелі Victoria & Albert у 1856 р., було першим рестораном-музеєм у світі. Він складається з трьох багато прикрашених залів. Це живий витвір мистецтва, прикрашений яскравою глазурованою плиткою, картинами, вітражами, різьбленням по дереву та гравюрами.

Багато музейних ресторанів тепер є самостійними напрямками з амбітними меню, які задовольняють як гурманів, так і любителів мистецтва. В Україні етноресторани-музеї також стають звичним форматом. У таких закладах пропонують не лише страви старовинної національної кухні, а й проводять різні культурні заходи, фестивалі (табл. 1).

Наприклад, ресторан-музей «Гендель-пляц» – унікальний заклад у Трускавці. Він поєднує в собі якісний сервіс та смачну їжу з культурно-історичним підґрунтям. Цей заклад – цікавий шлях до вивчення історії та культури країни. Тут відвід-

увачі можуть скуштувати найсмачніші національні страви, а також потрапити на незабутнє культурне шоу. У ресторані-музеї «Гендель-пляц» можна насолодитися чудовою атмосферою старовинної Австрійської імперії, відчуті справжню душу культури України та завітати до відомих історичних експозицій [8].

Ще один відомий ресторан-музей – «Козацька зала» на острові Хортиця. Тут діє фольклорно-етнографічний кінний театр «Запорозькі козаки», який відродив національні традиції козацтва Запорізької Січі в період XVII–XVIII століть. І в усьому – національний колорит, витриманість стилю, художній смак.

Театралізована вистава проходить на імпровізованій сцені, а програма включає елементи вольтижування, джигітування – трюки на конях, роботу гарапником (батоном), захоплюючі козацькі ігри та розваги. Також проводиться старовинний ритуал «Посвячення в козаки». Виступ запорізьких козаків супроводжується пострілами з гармат, боем барабанів, національною музикою. Породисті коні, яскраві національні костюми, український колорит, середньовічна зброя переносять на століття назад [12].

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, слід підкреслити, що етнотризм – це не відмова від сучасності та не реставрація, а потреба людини в духовній опорі на національні традиції, взаємовідносини поколінь. Основним шляхом розвитку етнотризму є шлях традиціоналізму, який передбачає народження нового за рахунок старого або створення нового шляхом трансформації зі старого. Тому традиція постійно відновлюється. Ця традиція має певний зв'язок з регіоном, його соціально-економічними, природно-кліматичними, культурно-духовними цінностями та місцевими умовами. З іншого боку, звернення до минулого та народних джерел культури започаткувало етнотризм насамперед як стилістичне явище, а не стиль. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Pendrill K. 21 Restaurant Interior Design & Decor Ideas to Inspire You in 2024. *TouchBistro*. URL: <https://www.touchbistro.com/blog/restaurant-interior-design-ideas>
2. Camlann Village. URL: <https://www.atlasobscura.com/places/camlann-village>
3. Food and Beverage Retail Design Trends in Restaurant and Café Interiors. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/food-beverage-retail-design-trends-restaurant-caf%C3%A9-interiors-eptrf>
4. Головня О. М. PR-діяльність підприємств готельно-ресторанного бізнесу на основі благодійності

Відомі етноресторани-музеї в Україні

№ з/п	Назва закладу	Місце розташування	Концепція закладу та особливості інтер'єру	Особливості кухні
1	2	3	4	5
1	Ресторан-музей «Українське село»	с. Сичівка, поблизу м. Умань	Етнічний український ресторан-музей	Автентична українська кухня
2	Ресторан-музей «Гуцульщина»	м. Яремче, Івано-Франківська обл.	Ресторан нагадує гуцульську хату XIX століття (дерев'яна будівля без єдиного цвяха з різьбленими візерунками)	Традиційна українська кухня. Фірмові страви: грибна юшка, білі мариновані гриби, гуцульський банош із бринзою, форель у сметані
3	Ресторан-музей «Щекавиця»	м. Київ	Ресторан має 13 залів, які оздоблені в різних стилях. Один із них прикрашений петриківським розписом	Українська та європейська кухня
4	Ресторан-музей «Гендель-пляц»	м. Трускавець	Унікальний ресторан-музей побудований зі старовинної цегли з усього світу. Ресторан вміщує колекцію старовинних ваг, турок, кавамолок, ключів, тарілок. Панує атмосфера старовинної Австрійської імперії	Українська, європейська та єврейська кухня, власна випічка. Фірмові страви: телятина в апельсиновому соусі із сиром Дорблю, куряча грудинка в медово-гірчичному соусі
5	Ресторація-музей «Гасова лампа»	м. Львів	Заклад займає 3 поверхи старовинного особняка. Має одну із найбільших колекцій ламп у Європі, яка нараховує 528 експонатів та репродукцій, фото з лампами	Європейська кухня, великий вибір живого пива та оригінальних пивних закусок
6	Колиба-музей	м. Рахів	Двоповерхова дерев'яна колиба в національному стилі. У колибі – велика експозиція старовинних предметів вжитку та одягу	Українська та закарпатська кухня, великий вибір алкогольних та безалкогольних напоїв
7.	Ресторан-музей поліської кухні «Поліщук»	м. Луцьк	Стародавні вишиванки, речі побуту та вжитку, музей поліського побуту	Страви поліської кухні, частина яких приготовлена в печі за старовинними рецептами: товкмачі, печена ковбаска, кров'янка, картоплянка, риба, перші страви
8	Музей-ресторан «Сало»	м. Львів	Це неповторний арт-проект, де виставляють свої картини сучасні митці, а сцена музею-ресторану стала майданчиком для концертів відомих гуртів та виконавців. У ресторані працює сувенірна крамниця	Сало тут на будь-який смак – 35 видів. Найбільш екзотичними є сало в шоколаді та роли із сала. Головний експонат ресторану-музею – копія людського серця, зроблена із сала, саме цей експонат був занесений в Книгу рекордів України

1	2	3	4	5
9	Ресторан-музей «Княжий двір»	м. Городок, Львівська обл.	В інтер'єр «Княжого двору» органічно вплетені стародавні елементи побуту українського села XVIII століття, тож, крім візиту в ресторан, можна збагатити свої знання в культурологічному плані та проїнятися автентичною та неповторною атмосферою, яка панувала в кожній українській хаті	Усе подається гарячим до столу: «Ребра в пиві», «Пиріг гречаний», салати «Княжий двір» і «Запорізька січ», «Мамин Борщ» в паляниці, цибульки, хліб на заквасці, печений на дровах, кролик у сметані
10	Музей-кав'ярня «Пань Заваркін та синь»	м. Вінниця	Унікальне місце, що поєднує історичну будівлю, затишну кав'ярню, музей-колекцію та «Вітальню щасливого часу», де переспівуються старовинні годинники.	Великий вибір кави та чаю, смачні десерти
11	Ресторан-музей «Козацька зала»	м. Запоріжжя, острів Хортиця	На широкому подвір'ї, своєрідній театральній сцені, розташовані козацькі курені, кузня, гончарня, зброярня, шорня, стайні, просторий плац, на якому проходить театральне дійство та розташовані глядацькі трибуни	Адапована до смаків іноземних туристів українська кухня з традиційним борщем і варениками

Джерело: складено автором за [8–10; 12].

- як вид соціально-економічної активності. *Бізнес Інформ*. 2023. № 7. С. 110–119.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-110-119>
- Дизайн інтер'єру: що це таке і як правильно створити. *Tarkett*. URL: https://www.tarkett.ua/uk_UA/node/dizayn-nter-ru-shcho-ce-take-yak-pravilno-stvoriti-15389
 - Дьяченко Р. В. Культура використання національних стилів в інтер'єрі ресторанних закладів. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2012. Вип. 18. Т. 2. С. 198–204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UK_msshr_2012_18%282%29_46
 - Обуховська Л. Сучасний український етнодизайн інтер'єру: стрімка динаміка і світове визнання. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2020. Т. 3. № 2. С. 202–220.
DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080>
 - Ресторан «Гендель-пляц». URL: <https://list.in.ua/Гендель-пляц-Трускавець>
 - Ресторанний ринок у 2023 році – зміни та підсумки. *HoReCa*. 20.12.2023. URL: <https://horeca-ukraine.com/restorannij-rinok-u-2023-roci-zmini-ta-pidsumki>

- Ресторація-музей «Гасова лампа». URL: <https://gasovalampa.choiceqr.com/>
- Сиваш І. О. Етнодизайн – важливий чинник консолідації українського суспільства в умовах війни. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. № 3. С. 120–123.
DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2022.266090>
- Шовчко В. Фольклорно-етнографічний центр «Козацька зала». URL: <https://zabytki.in.ua/uk/1373/folkloro-etnografichni-tsentri-kozatska-zaloga>
- Фурса О. О. Глобалізм та регіоналізм в сучасному соціальному просторі. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2008. Вип. 34. С. 222–230. URL: https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/VISNIK_34_22.pdf

REFERENCES

- “Camlann Village”. <https://www.atlasobscura.com/places/camlann-village>
- “Dyzain interieru: shcho tse take i yak pravylno stvority” [Interior Design: What It Is and How to Create It Correctly]. *Tarkett*. https://www.tarkett.ua/uk_UA/

- node/dizayn-nter-ru-shcho-ce-take-yak-pravilno-stvoriti-15389
- Diachenko, R. V. "Kultura vykorystannia natsionalnykh styliv v interieri restorannykh zakladiv" [Culture of the Use of National Styles in Interior of Restaurant Establishments]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*, iss. 18, part 2 (2012): 198-204. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uk_ms-shr_2012_18%282%29__46
- "Food and Beverage Retail Design Trends in Restaurant and Caf?" *Interiors*. <https://www.linkedin.com/pulse/food-beverage-retail-design-trends-restaurant-caf%C3%A9-interiors-eptrf>
- Fursa, O. O. "Hlobalizm ta rehionalizm v suchasnomu sotsialnomu prostori" [Globalism and Regionalism in the Modern Social Space]. *Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, iss. 34 (2008): 222-230. https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/VISNIK_34_22.pdf
- Holovnia, O. M. "PR-diiialnist pidpriemstv hotelno-restorannoho biznesu na osnovi blahodiinosti yak vyd sotsialno-ekonomichnoi aktyvnosti" [PR Activities of Hotel and Restaurant Business Enterprises on the Basis of Charity as a Kind of Socioeconomic Activity]. *Biznes Inform*, no. 7 (2023): 110-119. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-110-119>
- Obukhovska, L. "Suchasnyi ukrainskyi etnodyzain interieru: strimka dynamika i svitove vyznannia" [Modern Ukrainian Ethno-Design of Interior: Rapid Dynamics and World Recognition]. *Demiurh: idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu*, vol. 3, no. 2 (2020): 202-220. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080>
- Pendrill, K. "21 Restaurant Interior Design & Decor Ideas to Inspire You in 2024". *TouchBistro*. <https://www.touchbistro.com/blog/restaurant-interior-design-ideas>
- "Restoranni rynek u 2023 rotsi – zminy ta pidsumky" [The Restaurant Market in 2023 – Changes and Results]. *HoReCa*. December 20, 2023. <https://horeca-ukraine.com/restorannij-rinok-u-2023-roci-zmini-ta-pidsumki>
- Restoran «Hendel-pliats». <https://list.in.ua/Гендель-пляц-Трускавець>
- Restoratsiia-muzei «Hasova liampa». <https://gasovlampalampa.choiceqr.com/>
- Shovchko, V. "Folkloro-etnografichniy tsentr «Kozatska zaloha»" [Folklore and Ethnographic Center "Cosack Pledge"]. <https://zabytki.in.ua/uk/1373/folkloro-etnografichniy-tsentr-kozatska-zaloga>
- Syvash, I. O. "Etnodyzain – vazhlyvyi chynnyk konsolidatsii ukrainskoho suspilstva v umovakh viiny" [Ethno-Design as an Important Factor of Consolidation of Ukrainian Society under Conditions of War]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriy kultury i mystetstv*, no. 3 (2022): 120-123. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2022.266090>

УДК 330.011.5
JEL: M21; L80; O31; O40
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-200-207>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

©2024 ЛУПАК Р. Л., МИКИТИН О. З.

УДК 330.011.5
JEL: M21; L80; O31; O40

Лулак Р. Л., Микитин О. З. Концептуальні положення забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку

У статті наголошено, що галузева приналежність підприємства стає визначальним фактором при забезпеченні економічної ефективності та виборі напрямів активізації його інноваційного розвитку. Сфера послуг має відмінні характеристики від інших галузей, а її перевага стосується здатності одночасно об'єднати в часі та в просторі процеси виробництва, реалізації та споживання. Обґрунтовано важливість налагодження та масштабування інноваційної діяльності як головного вектора забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг. Виділено етапи забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку, що передбачає визначення: 1) цільової суми прибутку та засобів адаптації підприємства до екзистенційних викликів; 2) обсягу реалізованих послуг, що забезпечує отримання цільового прибутку; 3) параметрів асортиментної та цінової політики; 4) функціональних змін (модернізація та впровадження прогресивних технологій; розроблення та реалізація інвестиційно-інноваційних програм; упровадження прогресивних форм і методів реалізації послуг; посилення співпраці із суб'єктами зовнішнього інвестиційно-інноваційного середовища); 5) рівня диференціації та розширення сфери інвестиційно-інноваційної діяльності; 6) напрямів міжгалузевого партнерства та інвестиційно-інноваційної співпраці. Визначальними факторами забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг слід вважати: розширення асортименту послуг; підвищення їх якості та цінової доступності; адаптацію до кон'юнктури ринку. Виділено інструментарій забезпечення економічної ефективності та активізації інноваційного розвитку підприємств сфери послуг – товарний, технологічний, управлінський, ринковий, соціально-економічний, інституційний, маркетинговий.